

УДК 351.074:614.02

Соколовський С.С., аспірант спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування

Науковий керівник: Шпекторенко І.В., д. держ. упр., проф., професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування

(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)

ПРОЕКТНИЙ ПІДХІД В СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ МЕДИЧНОЮ РЕАБІЛІТАЦІЄЮ В УКРАЇНІ

Система медичної реабілітації в Україні, як і інші напрями в сфері охорони здоров'я, перебуває у складному становищі через війну, розв'язану Російською Федерацією. У мирний час діяльність з медичної реабілітації є важливим інструментом для вирішення проблеми збільшення кількості людей з обмеженнями життєдіяльності, що в свою чергу впливає на соціально-економічний потенціал держави. І у період війни роль медичної реабілітації набуває ще більшого значення. Аналізуючи висновки за результатами роботи Місії технічної підтримки України з питань обмежень життєдіяльності, реабілітації та допоміжних технологій Всесвітньої організації охорони здоров'я 10 липня–6 серпня 2022 року, нами було виокремлено ті, що є об'єктом організаційно-управлінського впливу. Серед них:

– обмеженість людських ресурсів (як у кількості, так і у професійних навичках) є основним бар'єром для покращення реабілітаційної допомоги, особливо в умовах надзвичайної ситуації, що не може бути вирішено шляхом надання обладнання чи короткострокових тренінгів;

– відсутність амбулаторних послуг і послуг на рівні територіальних громад є головним бар'єром для ефективного надання реабілітаційних послуг впродовж континууму допомоги та створює значні виклики в умовах надзвичайної ситуації;

– існують глибоко вкорінені системні бар'єри, пов'язані із «культурою практики», включаючи низьку обізнаність про реабілітацію в деяких закладах та окремих клінічних відділеннях, та високу залежність в інших центрах від фізіотерапевтичних модальностей радянських часів [1, с.4];

Окрім того, враховуючи умови інфраструктурного етапу трансформації охорони здоров'я в Україні, який передбачає створення госпітальних округів за кластерним принципом і формування спроможних мереж закладів охорони здоров'я [2], нами було запропоновано в межах кожного госпітального округу створити реабілітаційний кластер, який визначено як систему споживачів, постачальників, виробників, елементів інфраструктури, освітніх та дослідницьких інститутів в межах госпітального округу, які взаємодіють у процесі діяльності щодо забезпечення якнайповнішого відновлення (або максимальної компенсації) втрачених унаслідок дії набутих чинників функцій, здібностей і здатностей індивідуума [3, с.35]. На нашу думку, процес інтегрування реабілітації, як напряму медицини, з іншими елементами публічного управління має підвищити ефективність діяльності з медичної реабілітації, вплинути на вирішення актуальної проблеми збільшення кількості людей з обмеженнями життєдіяльності, і стати одним із факторів забезпечення стійкості, розвитку та ревіталізації територій і громад в Україні. Здійснювати цей процес нами пропонується з використанням проектного підходу.

Як зазначає С. Богданов, «реалізація заходів у сфері реабілітації – це інтегрована сукупність різноманітних медичних, правових, технологічних, соціальних, інвестиційних, просвітницьких, інфраструктурних та інших проектів» [4, с.46]. Також, із прийняттям 5 серпня 2020 р. Постанови Кабінету міністрів України № 695 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки» [5], на

думку авторів [6; 7], новий етап поширення в Україні проектного підходу буде тривати у 2021–2027 роках, оскільки саме на цей період розробляється більшість регіональних стратегій розвитку та стратегій розвитку територіальних громад, реалізація яких вимагає формування відповідних програм і реалізації проектів.

Серед основних аргументів щодо доцільності застосування проектного підходу для реалізації проектів у сфері публічного управління вважають наступні:

– управління проектами є універсальною концепцією, що може застосовуватись для здійснення будь-яких проектів в усіх галузях та напрямках, починаючи з освіти, науки та медицини і завершуючи важкою промисловістю, збройними силами та оборонним комплексом;

– методи та інструменти проектного менеджменту у професійному управлінні є на сьогодні одними з найбільш досконалих, апробованих та відпрацьованих у світовій практиці, що створює сприятливі умови для запозичення передового досвіду, швидкої адаптації до національних умов та ефективного застосування;

– при реалізації програм у державній сфері досить часто задіяні багато структур та органів; неможливість нормальної координації між ними може повністю паралізувати хід робіт; механізми управління проектами дають змогу вирішити цю проблему;

– проектний підхід дає змогу сформуванню більш гнучку організаційну структуру управління, що здатна своєчасно реагувати на зміни внутрішнього та зовнішнього середовища;

– управління проектами веде до отримання «готового продукту» - кінцевого результату, за яким визначається ступінь задоволення потреб громадян [8].

Таким чином, враховуючи існуючі організаційні проблеми в сфері публічного управління медичною реабілітацією; умови інфраструктурного етапу трансформації охорони здоров'я; тенденції поширення проектного підходу; ми вважаємо, що формування проекту реабілітаційних кластерів відповідно до структури госпітальних округів та спроможних мереж закладів охорони здоров'я має підвищити ефективність діяльності з медичної реабілітації і стати одним із факторів забезпечення стійкості, розвитку та ревіталізації територій і громад в Україні.

Перелік посилань:

1. Technical support mission to Ukraine on disability, rehabilitation and assistive technology. WHO (2023) URL: <https://apps.who.int/iris/handle/10665/366376>

2. Деякі питання організації спроможної мережі закладів охорони здоров'я: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.01.2023 р. № 174.

3. Соколовський С. С. (2023) Кластерний підхід як інструмент розвитку медичної реабілітації в Україні: державно-управлінський аспект. *Публічне адміністрування та національна безпека*. №8. DOI: <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2023-8-9176>

4. Богданов С.Г. (2020) Державний механізм організації системи медичної реабілітації в Україні. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. С. 40-46. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-5240-2020-16-7>

5. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки: Постанова Кабінету міністрів України від 5 серп. 2020 р. № 695

6. Удод Є.Г. (2020) Формування регіональної системи підтримки проектів місцевого розвитку : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.04. Дніпро, 2020. 20с.

7. Управління знаннями: електронне навчання управління проектами в Спільноті практик: Сталій розвиток : практ. посіб. / авт. кол. ; за заг. ред. І. Катерняка, Т.Маматової. Київ: DESPRO, 2021. 193с.

8. Федорчак О.В. (2006) Проектний підхід як інноваційний механізм державного управління. *Державне управління: теорія та практика: електрон. наук. фах. вид. НАДУ*. 2006. №1. URL: <http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/dutp/2006-1/txts/TEKNOLOGIYA/06fovmdy.pdf>